

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Klacht	:	RKMO 23.009
Wet	:	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)
Instelling	:	Mondriaan
Datum binnenkomst klacht	:	8 juni 2023
Datum hoorzitting	:	7 augustus 2023
Einde termijn	:	6 juli 2023

De Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg heeft zich beraden over de klachten van mevrouw A., hierna te noemen klaagster, aan wie in de periode waarin de beslissingen werden genomen waarover zij klaagt op grond van een zorgmachtiging zorg werd verleend door Mondriaan. De klachten zijn gericht tegen mevrouw B. (waarnemend psychiater), mevrouw C. (Aios), mevrouw D. (agogisch begeleidster), de heer E. (psychiater crisisdienst) en de heer F. (afdelingshoofd). Zij worden hierna gezamenlijk als verweerders aangeduid.

1 PROCEDURE

De klachtencommissie heeft van klaagster op 30 mei 2023 een klaagschrift ontvangen, gedateerd op 12 mei 2023 en voorzien van een schriftelijke bijlage met aantekeningen. Op 7 juni 2023 heeft klaagster het klaagschrift aangevuld en deze aanvulling op 8 juni 2023 naar de commissie gestuurd. Het gaat in dezen om vijf Wvggz-klachten en vier Wkkgz-klachten.

De psychiater en de Aios van de afdeling hebben de klachtencommissie op 23 juni 2023 een schriftelijke reactie op de klachten toegezonden. Op 26 juni 2023 heeft de psychiater van de crisisdienst de klachtencommissie een verweerschrift doen toekomen.

De patiëntenvertrouwenspersoon heeft klachtencommissie op 2 augustus 2023 een notitie ter toelichting op het klaagschrift toegezonden.

De hoorzitting heeft op 7 augustus 2023 plaatsgevonden middels beeldcommunicatie. Bij die gelegenheid hebben beide partijen, ieder voor zich, hun standpunten toegelicht.

Tijdens de hoorzitting heeft klaagster de klacht over de beslissing van de zorgverantwoordelijke tot het opnemen in een accommodatie ingetrokken.

In de onderhavige beslissing zal de klachtencommissie de Wvggz-klachten bespreken, beoordelen en ter zake een uitspraak doen. Met betrekking tot de Wkkgz-klachten zal de klachtencommissie, conform de desbetreffende wettelijke bepalingen, een (afzonderlijk) schriftelijk advies uitbrengen aan de Raad van Bestuur van Mondriaan.

1.1 TERMIJN

Het klaagschrift bevat een aantal klachten als omschreven in artikel 10:3 Wvggz en deze klachten hebben betrekking op een beslissing waarvan het gevolg niet meer actueel is, zodat de klachtencommissie, uitgaande van de datum van ontvangst, gehouden is binnen 4 weken na ontvangst van de klachten schriftelijk een uitspraak te doen ten aanzien van de klachten, te weten uiterlijk op 6 juli 2023.

In overleg en met instemming van klaagster is deze termijn verlengd. Tijdens de zitting is met partijen overeengekomen dat de klachtencommissie uiterlijk op 21 augustus 2023 een uitspraak zal doen ten aanzien van de Wvggz-klachten.

De beslissing die de Raad van Bestuur zal nemen naar aanleiding van het advies van de klachtencommissie met betrekking tot de Wkkgz-klachten zal uiterlijk 7 oktober 2023 volgen.

2 KLACHTEN

Na intrekking van de klacht over de beslissing met betrekking tot het opnemen in een accommodatie, resteren, blijkens de geschriften die klaagster de klachtencommissie heeft toegezonden, de onderstaande klachten:

1. Klaagster maakt bezwaar tegen de beslissing van de zorgverantwoordelijke haar bewegingsvrijheid te beperken in het kader van het verlenen van verplichte zorg;
2. Klaagster maakt bezwaar tegen de beslissing van de zorgverantwoordelijke haar in het kader van het verlenen van verplichte zorg medicatie toe te dienen;
3. Klaagster maakt bezwaar tegen de beslissing van de zorgverantwoordelijke de telefoon van klaagster in te nemen;
4. Klaagster maakt er bezwaar tegen dat haar de huisregels niet zijn verstrekt en ook niet mondeling toegelicht.

De patiëntenvertrouwenspersoon heeft namens klaagster nog bezwaar gemaakt tegen het niet overleggen door de zorgaanbieder van een afschrift van de crisismaatregel en tegen het niet schriftelijk informeren van klaagster op 21 april 2023 over de verlening van verplichte zorg.

Klaagster verzoekt de klachtencommissie om vergoeding van de immateriële schade die zij als gevolg van bovenstaande maatregelen dan wel omstandigheden heeft geleden, bij gegrondverklaring van (een of meer van) haar klachten.

3 FEITEN

- In de ochtend van 20 april 2023 is klaagster door een huisarts van de huisartsenpost doorverwezen naar de crisisdienst. In de avond is zij gezien door een spv-er en een aios van de spoedeisende psychiatrie.
- Op 21 april 2023 omstreeks 01.30 uur is klaagster bij haar vader thuis bezocht door de psychiater van de crisisdienst. Deze heeft een medische verklaring ter voorbereiding van een crisismaatregel opgesteld.
- De burgemeester heeft op 21 april 2023 om 04:30 uur een crisismaatregel ten aanzien van klaagster genomen voor de duur van 3 dagen, te weten tot en met 24 april 2023. Het toedienen van medicatie, het beperken van de bewegingsvrijheid, het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten en het opnemen in een accommodatie zijn als noodzakelijke zorg ter afwending van een crisissituatie opgenomen. Klaagster is vervolgens opgenomen op een gesloten afdeling bij Mondriaan op de locatie Vijverdal.
- De psychiater van de crisisdienst, te dezen (waarnemend) zorgverantwoordelijke en tevens (waarnemend) psychiater, heeft op 21 april 2023 een formulier "Informatie aan betrokkene over beslissing zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz)" uitgeschreven. Op het formulier zijn de volgende maatregelen als te verlenen vormen van verplichte zorg aangekruist: het toedienen medicatie, het verrichten medische controles, beperking bewegingsvrijheid en ten slotte opnemen in een accommodatie.
- De dienstdoende arts heeft op 22 april 2023 een formulier "Informatie aan betrokkene over beslissing zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz)" uitgeschreven en aan klaagster uitgereikt. Op het formulier is het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten als vorm van verplichte zorg aan de reeds genoemde maatregelen toegevoegd.
- De rechtbank Limburg heeft op 24 april 2023 het verzoek om een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel afgewezen, waarna klaagster dezelfde dag de kliniek heeft verlaten.

4 STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

4.1 STANDPUNT KLAAGSTER

Het standpunt van klaagster komt, samengevat, neer op het volgende.

Klaagster is van mening dat er geen sprake was van een psychische stoornis of daaruit voortvloeiend ernstig nadeel en dat er dan ook geen grond was om verplichte zorg uit te voeren.

Klaagster is het absoluut niet eens met de verplichte zorg en vindt het niet proportioneel dat zij, zonder voorgeschiedenis in de GGZ, met een crisismaatregel is opgenomen. Dat er op diverse manieren verplichte zorg werd ingezet en uitgevoerd, en dat er weinig overleg met haar was toen zij op de afdeling verbleef, voelde voor klaagster heel akelig en zij miste een gevoel van veiligheid. Ook het gebrek aan informatie over hoe het toegaat op de afdeling, heeft hier niet aan bijgedragen. Volgens klaagster heeft de behandelaar geen overleg met haar gevoerd over de verplichte zorg, onder andere ten aanzien van de vrijheidsbeperking en de inname van haar telefoon, terwijl dit wel een vereiste van de wet is. Naar de mening van klaagster was uitvoering van verplichte zorg niet nodig en was een gesprek met haar beter geweest om de doelen te behalen.

Klacht 1 – beperking bewegingsvrijheid

Op vrijdag, 22 april 2023, mocht klaagster met haar familie de afdeling verlaten, maar op de zaterdag erna werd haar bewegingsvrijheid verder beperkt. Volgens klaagster is op dat moment geen directe reden voor het verder beperken van de bewegingsvrijheid gegeven. In verband daarmee merkt zij op dat de betreffende arts (aios) klaagster rond 14.00 uur minder dan vijf minuten heeft gezien, terwijl de betrokken psychiater die de beslissing genomen heeft, klaagster in het geheel niet heeft gezien.

Klacht 2 - Medicatie

Klaagster is van mening dat bij het toepassen van de verplichte zorg de behandelaars onvoldoende aandacht hebben gehad voor de bijwerkingen van de medicatie, de gewichtsafname van klaagster en de (familie)geschiedenis van klaagster. Klaagster stelt dat haar acute klachten, bestaande uit hartkloppingen, gewichtsverlies en maag- en darmpijn, niet serieus werden genomen door de behandelaars op de afdeling.

Ook heeft klaagster haar zorgen geuit in verband met de vrees om borstkanker en maagkanker te hebben, aangezien haar moeder daaraan is overleden toen zij net 61 jaar oud was. Diverse keren heeft klaagster gevraagd een arts te mogen raadplegen, die de door haar genoemde bijwerkingen serieus zou nemen en haar zou kunnen onderzoeken in verband met de door haar genoemde zorgen. Naar de mening van klaagster is dit verzoek nooit serieus genomen, tot het gesprek met de arts die haar op zondag 23 april 2023 heeft gezien.

Klaagster stelt dat zij de voorgeschreven antipsychotica als verplichte medicatie heeft ervaren; als ze deze niet zou nemen, zou een injectie volgen. De reden dat klaagster meewerkte aan het innemen was om ergere maatregelen te voorkomen. In de nacht voorafgaand aan de opname heeft zij vrijwillig medicatie ingenomen; nadien heeft klaagster veel bijwerkingen ervaren: hartkloppingen en steken in buik en maag, welke klachten volgens haar niet serieus werden genomen.

Klacht 3 – Inname telefoon

Klaagster heeft heel kort gesproken met de aios. Vervolgens werd klaagster door vier verplegers vastgehouden en werd haar mobiele telefoon afgepakt, met als reden dat zij meerdere vakantiehuisjes aan het boeken was. Daarover heeft slechts één persoon zijn zorgen geuit, aldus klaagster. Klaagster had een vakantiehuis geboekt voor haar man en hun twee zonen, zodat zij vanaf maandag 24 april 2023 een passende accommodatie zouden hebben, daar zij door de acute omstandigheden niet meer bij haar beste vriendin terecht konden. De persoon die zijn zorgen heeft geuit, was er niet mee bekend dat de reeds geboekte vakantiewoning niet passend was. Diverse malen heeft klaagster persoonlijk de opdracht gegeven de huur van deze vakantiewoning (die sinds donderdag 20 april 2023 voor een week was geboekt) te annuleren. Zij ontkent dat er meerdere huisjes door haar zijn geboekt en stelt dat een boeking van meerdere vakantiehuisjes in de regio niet heeft plaatsgevonden. Daar komt bij dat de financiële situatie van klaagster zodanig is dat er geen sprake is van financiële

problemen; haar bankrekening is dermate toereikend dat het huren van vakantiehuisjes geen financiële impact heeft.

Klacht 4 - Huisregels

Klaagster stelt dat de huisregels haar, na haar opname, niet zijn uitgereikt en evenmin mondeling zijn toegelicht. Zo was klaagster onder andere niet op de hoogte van bezoek- en etenstijden. Hierdoor is zij maaltijden misgelopen, terwijl ze al was afgefallen. Ook kon klaagster geen afspraken maken met familieleden die haar wilden bezoeken. Klaagster vindt dit kwalijk. Ook andere cliëntinformatie is haar volgens klaagster niet verstrekt. Haar advocaat heeft tijdens zijn bezoek aan haar op 22 april 2023 gevraagd of er folders met informatie zijn, maar die bleken er niet te zijn.

4.2 STANDPUNT VERWEERDERS

Het standpunt van de verweerders komt, samengevat, neer op het volgende.

Verweerders stellen voorop dat zij het zeer vervelend vinden dat klaagster haar opname op de gesloten afdeling als traumatiserend heeft ervaren.

Klacht 1 - Beperking bewegingsvrijheid

De waarnemend psychiater en de aios zijn van mening dat zij een zorgvuldige afweging hebben gemaakt over het beperken van de bewegingsvrijheid van klaagster. In het begin van de opname kon klaagster onder begeleiding van de afdeling af. Gezien het ernstig nadeel, het feit dat klaagster het niet eens was met de opname en de sterke aanwijzingen dat klaagster niet zou terugkeren naar de afdeling bij uitbreiding van de bewegingsvrijheid, werd een inperking van de bewegingsvrijheid als proportioneel beschouwd.

Bedoelde psychiater heeft eenmalig contact gehad met klaagster op 22 april 2023 en heeft naar aanleiding daarvan geen reden gezien om af te wijken van het eerder door de psychiater van de crisisdienst uitgezette beleid.

De beslissing om de bewegingsvrijheid van klaagster volledig te beperken is op dezelfde datum genomen door de dienstdoende arts, onder supervisie van de dienstdoende psychiater, na klaagster later in de avond te hebben beoordeeld. Klaagster was toen dwingend omtrent uitgang, eiste naar buiten gelaten te worden, wilde weg.

Klacht 2 - Medicatie

De waarnemend psychiater en de aios stellen dat medicatie een bewezen effectieve interventie is bij een sterke verdenking van een manisch-psychotisch toestandsbeeld, zoals bij klaagster aanwezig was. Het toedienen van medicatie bij klaagster werd volgens hen noodzakelijk geacht vanwege de toename en ernst van de symptomen bij klaagster. Verwacht werd dat het toestandsbeeld niet zou verbeteren en het ernstig nadeel niet afgewend zou kunnen worden zonder medicamenteuze behandeling. Om deze reden werd medicatie als subsidiair, proportioneel en doelmatig beschouwd. Klaagster heeft voor opname ingestemd met orale inname van de voorgeschreven anti psychotische medicatie. De slaapmedicatie werd dagelijks aan klaagster aangeboden, maar deze heeft zij veelal geweigerd. In de rapportage van 21 april jongstleden wordt melding gemaakt van een aantal pogingen van klaagster tot het smokkelen met de medicatie, maar op andere momenten heeft zij volgens de rapportage ingestemd met inname.

Klaagster stelt dat er onvoldoende aandacht is geweest voor de bijwerkingen van de medicatie, haar gewichtsafname en de familiale geschiedenis. Ook haar acute klachten, zoals hartkloppingen en maag- en darmpijn, werden niet serieus genomen. Volgens de psychiater en de aios heeft klaagster lichamelijk onderzoek bij opname geweigerd. Daarbij was klaagster voorafgaand aan de opname uitgebreid onderzocht. Tijdens dit onderzoek hebben een uitgebreide anamnese, lichamelijk onderzoek, een zwangerschapstest, een vaginaal onderzoek, een bloedonderzoek en een echo plaatsgevonden. Dit allemaal zonder somatische bijzonderheden. Later is klaagster opnieuw lichamelijk onderzocht, met specifieke aandacht voor het abdomen. Klaagster wilde met spoed bij oncologie onderzocht worden, maar er is getracht klaagster uit te leggen dat hier geen indicatie voor was. Deze situatie heeft zich later herhaald, toen de buikklachten opnieuw ter sprake kwamen.

Klacht 3 - Inname telefoon

De aios werd aangesproken door verpleegkundigen omdat de familie van klaagster te kennen had gegeven zich ernstige zorgen te maken over het gedrag van klaagster. De familie meldde dat klaagster meerdere verblijven in de regio aan het boeken was, erg veel contact zocht met familie en vrienden, en de gehele dag aan het bellen was. De aios is het gesprek aangegaan met klaagster in aanwezigheid van klaagsters vader en diens partner. De aios geeft aan er bewust voor gekozen te hebben om het gesprek in aanwezigheid van de familie te laten plaatsvinden, aangezien zij degenen waren die zorgen hadden geuit. Omwille van de veiligheid heeft de aios de afweging gemaakt om het gesprek aan te gaan in aanwezigheid van meerdere verpleegkundigen. Er was namelijk een reële verwachting dat klaagster geagiteerd zou kunnen reageren tijdens het gesprek, aangezien klaagster het niet eens was met de opname en behandeling, en hierover met regelmaat haar ongenoegen uitte bij de verpleging. Tijdens het gesprek kon klaagster niet duidelijk concretiseren waarom ze meerdere verblijven had geboekt voor de periode dat ze nog opgenomen zou zijn. Klaagster was in de overtuiging dat ze diezelfde dag nog met ontslag zou gaan en gaf aan dat ze een plek moest hebben om te kunnen verblijven. De vader van klaagster vertelde dat er al een leegstaand vakantiehuisje beschikbaar was. Klaagster wilde hier absoluut niet naartoe. De aios had voldoende aanwijzingen om aan te nemen dat het boeken van de verblijven en het overmatig contacteren van naasten voortvloeide uit het manisch-psychotisch toestandsbeeld. De aios heeft daarop overlegd met de dienstdoende psychiater en er werd besloten dat het noodzakelijk was om de telefoon van klaagster in te nemen.

Klaagster was het met het afgeven van haar telefoon niet eens en zei met stemverheffing haar telefoon niet vrijwillig te zullen afgeven. De aios kan zich voorstellen dat klaagster het desbetreffende gesprek als kort heeft ervaren. De aios deelt mee de exacte duur van het gesprek niet te kunnen aangeven, maar schat dit op ongeveer 10-15 minuten. Zij was genoodzaakt om het gesprek op dat moment af te breken in verband met een telefonische oproeping wegens een crisissituatie elders. Bij terugkomst was de telefoon van klaagster reeds ingenomen door de verpleging. Er is aan klaagster een nieuw 8.9 formulier uitgereikt in verband met deze maatregel.

Klacht 4 – Huisregels

De huisregels zijn opgenomen in een informatieboekje, waarin verder de bezoektijden en de eettijden vermeld staan.

Volgens het afdelingshoofd krijgen patiënten standaard een informatieboekje; dit wordt doorgaans na het schoonmaken van de kamer neergelegd. Bij een nieuwe opname moet, ter controle, op de kamer gekeken worden of er een informatieboekje ligt. Dat er op de kamer van klaagster een informatieboekje aanwezig was, werd zowel in de rapportage opgenomen als afgetekend in de opnamechecklist.

Los daarvan wordt opgemerkt dat de bezoektijden op verschillende plaatsen op de afdeling staan vermeld en dat de eettijden bij de deur van de keuken hangen. Daarnaast is het altijd mogelijk hiernaar navraag te doen bij de verpleging.

Normaliter krijgen patiënten bij opname een kleine rondleiding over de afdeling, met uitleg over de (huis)regels. Aangezien klaagster om 03.00 uur 's nachts werd opgenomen, is dit achterwege gelaten, om andere patiënten niet wakker te maken. Het afdelingshoofd ziet het als een aandachtspunt dat een rondleiding met uitleg na een opname in de nachtelijke uren nog steeds gewenst kan zijn.

Ten slotte merkt het afdelingshoofd op dat niet duidelijk is of de advocaat van klaagster op de afdeling heeft gevraagd om een informatiefolder of een boekje met huisregels. Mogelijk is daardoor verwarring ontstaan.

5 OVERWEGINGEN EN OORDEEL KLACHTENCOMMISSIE

De klachten zijn gebaseerd op artikel 10.3 Wvggz. De klachtencommissie is bevoegd van deze klachten kennis te nemen en klaagster is ontvankelijk in haar klachten.

Klaagster heeft van haar wettelijke bevoegdheid gebruik gemaakt om op grond van artikel 10.3 Wvggz een aantal klachten in te dienen met betrekking tot de beslissing van de zorgverantwoordelijke tot het verlenen van vormen van verplichte zorg: het beperken van de bewegingsvrijheid, het toedienen van de medicatie en het aanbrengen van beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten.

Voorts stelt klaagster dat zij geen artikel 8:9 Wvggz formulier heeft ontvangen ter zake van het verlenen van verplichte zorg per 21 april 2023.

Derhalve zal de klachtencommissie zich moeten uitspreken over deze klachten en dient zij de beslissing van de zorgverantwoordelijke aan de wettelijke criteria te toetsen.

FORMELE TOETSING

Op grond van artikel 8:9 lid 3 Wvggz stelt de zorgverantwoordelijke de beslissing op schrift, voorziet de beslissing van een schriftelijke motivering en stelt de geneesheer-directeur op de hoogte van de beslissing. De geneesheer-directeur geeft betrokkene, de vertegenwoordiger en de advocaat een afschrift van de beslissing en stelt hen schriftelijk in kennis van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

Aan het verweerschrift is als bijlage de volgende formulieren toegevoegd:

- Informatie aan betrokkene over beslissing zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz) d.d. 21 april 2023.
- Informatie aan betrokkene over beslissing zorgverantwoordelijke tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz) d.d. 22 april 2023.

Op de formulieren is vermeld waaruit de verplichte zorg zal bestaan, de gronden die in dezen van toepassing zijn, met bijbehorende motivering.

Klaagster stelt dat zij alleen het kennisgevingsformulier van 22 april 2023 heeft ontvangen. Het formulier d.d. 21 april 2023 heeft zij niet gezien.

Volgens de waarnemend psychiater en de aios heeft de psychiater van de crisisdienst het kennisgevingsformulier op 21 april 2023 opgesteld en aan de verpleging overhandigd ter uitreiking aan klaagster.

De klachtencommissie is van oordeel dat op grond van het bovenstaande niet met zekerheid kan worden vastgesteld of klaagster het informatieformulier van 21 april 2023 heeft ontvangen. Dat klaagster de dag erna een informatieformulier heeft ontvangen waarop dezelfde te verlenen vormen van verplichte zorg zijn aangekruist, aangevuld met een per 22 april 2023 nieuw toe te passen vorm van verplichte zorg, en dit alles met motivering, staat wél vast. In de gegeven omstandigheden, waarbij van een opname in de nachtelijke uren sprake was, acht de commissie het niet verwijtbaar, indien een informatieformulier niet meteen dezelfde dag zou zijn verstrekt, maar een dag later. Daarmee is, naar het oordeel van de klachtencommissie, genoegzaam voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 3 Wvggz.

Voorts stelt klaagster dat zij de beschikking van de burgemeester d.d. 21 april 2023 niet heeft ontvangen. Conform artikel 8:7 lid 3 Wvggz verleent een zorgaanbieder aan betrokkene slechts verplichte zorg als bedoeld in, voor zover thans van belang, de crisismaatregel tegen overlegging van een afschrift hiervan. Uit deze wetsbepaling blijkt dat het op de weg van de zorginstelling ligt deze beschikking aan de patiënt over te leggen. De klachtencommissie kan niet anders oordelen dan dat in dezen niet aan dit wettelijk vereiste is voldaan. Dat klaagster ingevolge artikel 7:2 lid 2 Wvggz ook een afschrift van de burgemeester van diens beslissing tot het nemen van een crisismaatregel dient te ontvangen, ontslaat de zorgaanbieder niet van bovengenoemde verplichting en doet derhalve aan dit oordeel niet af.

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

Ingevolge artikel 8:15 lid 3 Wvggz stelt de zorgaanbieder de betrokkene zo spoedig mogelijk na diens opname in een accommodatie een schriftelijk overzicht van de in de accommodatie geldende huisregels ter hand.

Klaagster stelt dat zij de huisregels niet heeft ontvangen en evenmin een mondelinge toelichting daarop.

Het afdelingshoofd heeft ten verweere gevoerd dat er volgens de rapportage een informatieboekje met onder meer de huisregels op de kamer van klaagster is gelegd en dat dit bij een latere controle is bevestigd. Gelet daarop kan, naar het oordeel van de klachtencommissie, niet worden aangenomen dat er geen informatieboekje op de kamer van klaagster heeft gelegen. Het voorgaande neemt niet weg dat er omstandigheden kunnen zijn, gelegen in het toestandbeeld van klaagster maar ook oververmoeidheid, waardoor het informatieboekje aan de aandacht van klaagster is ontsnapt of anderszins in het ongereede is geraakt.

Los daarvan overweegt de klachtencommissie dat onweersproken is gebleven dat de eettijden bij de keukendeur, en de bezoektijden op diverse plaatsen op de afdeling worden vermeld.

Daar komt bij dat klaagster in de nacht is opgenomen, met als gevolg dat omwille van de nachtrust van de patiënten van het geven van een rondleiding is afgezien. Het afdelingshoofd heeft medegedeeld dat in het vervolg zal worden gezien of er in de ochtend daarop niet alsnog een rondleiding zal kunnen plaatsvinden. Gelet hierop is, naar het oordeel van de klachtencommissie, niet aannemelijk dat klaagster ook ter zake van de eet- en bezoektijden van informatie verstoken is gebleven.

Wilsbekwaamheid

Ingevolge artikel 8:9 lid 4 Wvggz legt de zorgverantwoordelijke schriftelijk vast in het dossier of betrokkene ter zake van een jegens hem genomen beslissing tot toepassing van verplichte zorg tot een redelijke waardering van zijn belangen in staat is.

Op de formulieren "Informatie aan betrokkene over beslissing tot het verlenen van verplichte zorg (art. 8:9 lid 1 en 2 Wvggz)" d.d. 21 en 22 april 2023 is aangekruist dat klaagster niet wilsbekwaam wordt geacht ten aanzien van het desbetreffende besluit en tevens wordt vermeld dat van deze beoordeling een aantekening is gemaakt in klaagsters dossier. Daarmee wordt, naar het oordeel van de klachtencommissie, voldaan aan het bepaalde in artikel 8:9 lid 4 Wvggz.

Ten aanzien van de door klaagster aangevochten beslissingen van de zorgverantwoordelijke tot toepassing van de eerdergenoemde vormen van verplichte zorg overweegt de klachtencommissie voorts als volgt.

TOETSING AAN ERNSTIG NADEEL CRITERIUM

Klaagster stelt dat er bij haar geen sprake was van een psychische stoornis of daaruit voortvloeiend ernstig nadeel en dat er dan ook grond om verplichte zorg te verlenen.

De klachtencommissie acht deze ontkenning van klaagster tegenover de gemotiveerde betwisting door verweerders, zoals hierboven weergegeven, niet aannemelijk. Uit hetgeen is vermeld in het behandelplan, de medische verklaring, de beschikking van de burgemeester, de rapportage, de uitgereikte artikel 8:9 Wvggz formulieren en de verweerschriften, alsmede gelet op de toelichting van verweerders tijdens de hoorzitting, is, naar het oordeel van de klachtencommissie, genoegzaam gebleken dat er wel degelijk sprake is geweest van een vermoeden van een psychische stoornis en van daaruit voortvloeiend ernstig nadeel, voor klaagster zelf maar ook voor haar directe omgeving, zoals hierna vermeld.

Uit de stukken komt naar voren dat er een vermoeden bestond dat klaagster voorafgaand aan haar reis naar Nederland al psychische klachten heeft gehad, die zijn toegenomen door de jetlag en slaapgebrek, waarbij zij drukker in contact was, minder sliep en meer geld uitgaf. In het vliegtuig heeft zij een aanvaring met andere passagiers gehad. Vlak voor en ten tijde van de opname was er een vermoeden van een manische ontregeling met overwaardige paranoïde gedachten. Klaagster was daarbij druk sprekend, overprikkeld, expansief, wijdlopig, prikkelbaar, controlebehoefstig en

overschatte zichzelf. Het lukte haar niet om rust te vinden, waardoor zij zichzelf en naasten dreigde uit te putten. Daarnaast zijn achterdochtige interpretaties waargenomen en kampt zij met een gevoel van onveiligheid. Door haar somatische wanen heeft klaagster een herhaald beroep gedaan op de huisartsenpost en eiste zij spoedverwijzingen naar medisch specialisten, ondanks voldoende medisch onderzoek. Klaagster bleef tijdens de opname claimend in haar gedrag en heeft een beperkt ziektebesef en -inzicht. Via haar telefoon probeerde zij andere vakantiehuizen te boeken dan het huis dat al geboekt was, waardoor zij mogelijk financiële schade kon oplopen. Ook stuurde zij vreemde berichten naar familie en bekenden.

Het ernstig nadeel bestond uit het uitputten van haarzelf en haar directe naasten, impact op haar kinderen en impulsief gevaarlijk gedrag.

Naar het oordeel van de klachtencommissie hebben verweerders, zoals hiervoor overwogen, niet alleen aannemelijk gemaakt dat er een risico bestond dat klaagster zichzelf en anderen ernstig nadeel berokkende, maar ook dat dit gedrag voortkwam uit het manisch psychotisch toestandsbeeld. Tegenover de ontkenning door klaagster hebben verweerders, naar het oordeel van de klachtencommissie, ter onderbouwing van hun standpunt voldoende argumenten naar voren gebracht. Op grond daarvan onderschrijft de klachtencommissie de beslissing van de zorgverantwoordelijke, dat de verleende vormen van verplichte zorg, die blijkens de crisismaatregel van 21 april 2023 waren toegestaan, in de gegeven situatie noodzakelijk waren.

Voorts dienen de vormen van verplichte zorg te voldoen aan de eisen van effectiviteit, proportionaliteit, subsidiariteit en veiligheid en dient de procedure met de benodigde zorgvuldigheid te zijn gewaarborgd.

Daar de klachten, ieder voor zich, betrekking hebben op beslissingen die gebaseerd zijn op hetzelfde feitencomplex, te weten klaagsters psychotisch toestandsbeeld, zullen zij gezamenlijk worden behandeld.

TOETSING AAN EFFECTIVITEITSCRITERIUM

Het doel van de behandeling is het stabiliseren van het toestandsbeeld van klaagster en het laten afnemen van de manisch psychotische klachten waardoor het ernstig nadeel voor klaagster wordt afgewend en ambulante vervolgbehandeling of behandeling op een niet gesloten afdeling mogelijk is.

De klachtencommissie is van oordeel dat de ingezette vormen van verplichte zorg bij klaagster effectief zijn geweest, omdat gebleken is dat zij een positief effect hebben gehad op het toestandsbeeld van klaagster, waardoor het bij opname vermoedelijke manisch psychotische toestandsbeeld spoedig is verbleekt en de opname slechts enkele dagen heeft geduurd.

De waarnemend psychiater en de aios stellen dat het toestandsbeeld van klaagster niet zou zijn verbeterd en het ernstig nadeel niet zou zijn afgewend zonder medicamenteuze behandeling. De medicatie, die bewezen effectief is bij een manisch-psychotisch toestandsbeeld en waarvan bij klaagster sprake was, heeft klaagster vrijwillig genomen en is inderdaad effectief gebleken.

Volgens de behandelaren was het als gevolg van het psychiatrisch toestandsbeeld van klaagster ten tijde van de opname niet mogelijk met haar afspraken te maken over de beperking van haar bewegingsvrijheid en het gebruik van communicatiemiddelen. Klaagster ontkende een psychiatrische ziekte te hebben en gaf te kennen weg te willen, waarbij zij dwingend was. Mede hierdoor en een ontbrekend ziektebesef en -inzicht bestond een gerede kans dat klaagster zich aan de zorg zou onttrekken, met alle gevolgen van dien. Beperking van de bewegingsvrijheid was daarom een adequate maatregel.

In aanmerking genomen dat het telefoongedrag van klaagster zodanig was dat er een vermoeden bestond dat zij daarmee familie en bekenden overbelastte en mogelijk zichzelf financiële schade zou berokkenen, acht de klachtencommissie aannemelijk dat de inname van de mobiele telefoon van klaagster geboden was.

Regionale Klachtencommissie Wvggz Limburg

De klachtencommissie is op grond van het bovenstaande van oordeel dat de vormen van verplichte zorg die werden ingezet om het toestandsbeeld van klaagster te verbeteren effectief waren, omdat gebleken is dat op deze wijze het ernstig nadeel bij klaagster werd weggenomen. Daarmee beantwoorden deze aan de eis van effectiviteit.

TOETSING AAN PROPORTIONALITEITSCRITERIUM

De klachtencommissie overweegt dienaangaande als volgt.

De ingezette maatregelen hebben ervoor gezorgd dat het toestandsbeeld van klaagster is verbeterd, met als gevolg dat de crisismaatregel niet is verlengd.

Ten tijde van de opname was er sprake van een zorgwekkend toestandsbeeld en daaruit voortkomend dreigend ernstig nadeel bij klaagster. De medicatie heeft ervoor gezorgd dat het toestandsbeeld van klaagster snel is verbeterd.

Tijdens de eerste dagen van klaagsters verblijf op de afdeling was het toestandsbeeld van dien aard, dat er gevreesd werd voor onttrekking aan de zorg en weglopen door klaagster. Klaagster stelde zich ter zake van uitgang dwingend op. Indien klaagster niet in haar bewegingsvrijheid zou zijn beperkt en was weggelopen, had dit nadelige gevolgen voor haarzelf, maar ook voor haar naaste familie kunnen hebben.

Van de zijde van haar familie werd vernomen dat klaagster bezig was met het boeken van vakantieverblijven en veelvuldig telefonisch contact met haar naasten opnam. Op grond hiervan is besloten klaagsters mobiele telefoon in te nemen, omdat het de vrees bestond dat zij hierdoor financiële schade zou kunnen lijden. Door het innemen van de telefoon is mogelijke financiële schade voorkomen.

Mede in aanmerking genomen dat klaagster geen ziektebesef of -inzicht had, is de klachtencommissie op grond van bovenstaande overwegingen van oordeel dat het inzetten van de verplichte zorg proportioneel was om het ernstig nadeel bij klaagster te doen wegnemen.

TOETSING AAN SUBSIDIARITEITSCRITERIUM

Bij het inzetten van vormen van verplichte zorg dienen, indien en voor zover mogelijk, de voor de patiënt minst ingrijpende middelen te worden toegepast.

Klaagster zegt dat bij haar geen sprake was van een psychische stoornis en evenmin van daarmee verband houdend ernstig nadeel. Volgens haar zou een gesprek voldoende zijn geweest om haar te laten herstellen en zou er overleg hebben kunnen plaatsvinden. Dan zou de aangeboden verplichte zorg niet nodig zijn geweest.

De aangeboden orale medicatie heeft klaagster naar haar zeggen vrijwillig genomen, maar het innemen ervan heeft zij als dwang ervaren, omdat bij weigering zou worden overgegaan op depotmedicatie.

De psychiater en de aios hebben naar voren gebracht dat blijkens de rapportage geprobeerd is met klaagster afspraken te maken over de bewegingsvrijheid, maar dat klaagster dwingend was omtrent uitgang en eiste naar buiten te worden gelaten. Daarbij bleef klaagster stellig in haar standpunt, dat zij het niet eens was met de opname, weg te willen en niet terug te keren naar de afdeling. Ook ten aanzien van de telefoon is geprobeerd het gesprek met klaagster aan te gaan, maar zij was niet bereid de telefoon in te leveren. Daar er sprake was van mogelijke financiële schade en tevens van het sturen van hinderlijke berichten naar familie, is er door verweerders voor gekozen de schade te beperken door het innemen van de telefoon.

De klachtencommissie acht aannemelijk dat, gezien de stelligheid en vasthoudendheid van klaagster op dit punt, een verandering in haar gedachtegang, dat haar psychisch niets mankeerde, niet te verwachten was. Indien klaagster echter verstoken zou zijn van de ingezette verplichte zorg, zou het ernstig nadeel dat uit haar psychisch toestandsbeeld voortvloeide niet zijn afgenomen en zou haar toestandsbeeld onvoldoende zijn verbeterd.

Aangenomen moet worden dat klaagster op dat moment onvoldoende in staat was de gevolgen van haar handelen te overzien. Hierdoor bleef er voor de behandelaars op 21 en 22 april 2023, naar het oordeel van de klachtencommissie, niets anders over dan toepassing van de verplichte zorg in de vorm van de beperking van klaagsters bewegingsvrijheid, het toedienen van medicatie, alsmede het innemen van de telefoon. Er stonden geen andere even effectieve, maar minder ingrijpende middelen ter beschikking om in de gegeven situatie zo goed mogelijk zorg te dragen voor de psychische gezondheid van klaagster.

Met betrekking tot de medicatie overweegt de klachtencommissie dat klaagster de orale medicatie kennelijk onder drang heeft geaccepteerd, om te voorkomen dat haar depotmedicatie zou worden toegediend. Dat deze drang ongeoorloofde vormen heeft aangenomen is, naar het oordeel van de klachtencommissie, niet gesteld noch gebleken.

Mede gelet op dit laatste is de commissie van oordeel dat daarmee in dezen aan het subsidiariteitsvereiste is voldaan.

TOETSING AAN VEILIGHEIDSCRITERIUM

De klachtencommissie acht aannemelijk dat, zoals hiervoor reeds overwogen, bij het niet inzetten van de genoemde vormen van verplichte zorg, klaagster zich had onttrokken aan de zorg waardoor de kans groot was dat haar toestandbeeld zou zijn verslechterd. Verweerders hebben de klachtencommissie ervan overtuigd dat het inzetten van de genoemde vormen van verplichte zorg deze negatieve en voor klaagster schadelijke ontwikkeling heeft voorkomen.

Daarmee is, naar het oordeel van de klachtencommissie, in de gegeven omstandigheden genoegzaam voldaan aan het veiligheidsvereiste.

De klachtencommissie komt, alles overziende, op grond van hetgeen hierboven is overwogen tot het oordeel dat ter zake van de toepassing van verplichte zorg aan alle wettelijke vereisten is voldaan. Dit heeft tot gevolg dat de klachten inhoudelijk ongegrond moeten worden verklaard.

6 SCHADEVERGOEDING

Klaagster heeft op 8 juni 2023 de klachtencommissie verzocht om, bij gegrondverklaring van een van haar klachten, toekenning van schadevergoeding wegens de immateriële schade die zij naar haar zeggen als gevolg van haar verblijf bij Mondriaan heeft geleden.

Verzuimd is klaagster een afschrift van de jegens haar door de burgemeester van de gemeente Maastricht genomen crisismaatregel te verstrekken. Het enkele feit van dit verzuim is, naar het oordeel van de klachtencommissie, onvoldoende om tot toekenning van schade te leiden. Daartoe overweegt de klachtencommissie dat gesteld noch gebleken is dat er van rechtstreekse schade als gevolg van dit verzuim sprake is.

7 BESLISSING

De klachtencommissie:

- verstaat dat de klacht met betrekking tot het opnemen in een accommodatie is ingetrokken;
- verklaart de klachten inhoudelijk ongegrond;
- verklaart de klacht ten aanzien van het niet uitreiken van de beschikking van de burgemeester (artikel 8:7 lid 3 Wvggz) formeel gegrond;
- wijst het verzoek om schadevergoeding af.

8 BEROEP

De klachten zijn gebaseerd op artikel 10:3 Wvggz. Dit brengt mede dat betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene door middel van een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift beroep kan instellen tegen de onderhavige uitspraak van de klachtencommissie bij de Rechtbank Limburg, locatie Maastricht (artikel 10:7 lid 1 Wvggz). De termijn voor het indienen van een verzoekschrift bedraagt zes weken, ingaande op de dag na die waarop de commissie uiterlijk had moeten beslissen dan wel ingaande op de dag waarop de beslissing van de commissie aan klaagster bekend is gemaakt (artikel 10:7 lid 2 Wvggz).